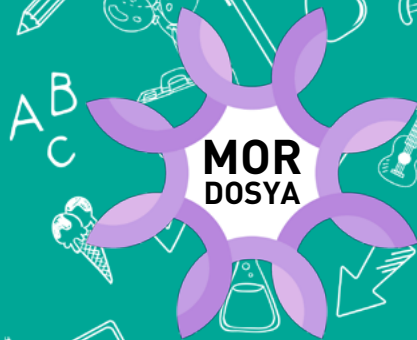

Yapıtları

Roman: *Ölmeye Yatmak* (1973), *Fikrimin İnce Gülü* (1976), *Bir Düşün Gecesi* (1979), *Yazsonu* (1980), *Üç Beş Kişi* (1984), *Hayır...* (1987), *Ruh Üşümesi* (1991), *Romantik Bir Viyana Yazı* (1993), *Dert Dinleme Uzmanı* (2014).

Öykü: *Yüksek Gerilim* (1974), *Sessizliğin İlk Sesi* (1978), *Hadi Gidelim* (1982), *Hayatı Savunma Biçimleri* (1997).

Deneme: *Geçerken* (1986), *Karşılaşmalar* (1993), *Başka Karşılaşmalar* (1996), *Öyle Kargaşada Böyle Karşılaşmalar* (2002), *Yeni Karşılaşmalar* (2011).

Oyun: *Bir Piyes Yazalım* (1953), *Yaşamak* (1955-56), *Evcilik Oyunu* (1964), *Tombala* (1967), *Çatıdaki Çatlak* (1969), *Sınırlarda* (1969), *Üç Oyun: Bir Kahramanın Ölümü, Çıkış, Kozalar* (1973), *Kendini Yazan Şarkı* (1976), *Çok Uzak - Fazla Yakın* (1991), *Duvar Öyküsü - Çocuklar ve Büyüklükler İçin Müzikli Danslı Oyun* (1992), *Fikrimin İnce Gülü* (uyarlama, 1996), *Çağımızın Tellalı* (2011).

Mektup: *Mektuplaşmalar* (Mehmet Baydur ile birlikte) (2005).

Günce: *Damla Damla Günler* (2004), *Damla Damla Günler I-II-III* (2007).

Seçki: *Seçmeler* [kendi seçtikleri] (1993).

Anı: *Göç Temizliği* (1985), *Gece Hayatım* (rüya anlatısı, 1991).

Adalet Ağaoğlu

(23 Ekim 1929 -)

1929 yılında doğan Adalet Ağaoğlu, 20. yüzyıl Türkçe edebiyatın en önemli romancılarındandır. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezundur. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kurucu üyelerinden olan Ağaoğlu, yazı kariyerine Ankara'nın günlük gazetesi *Ulus*'ta yayımlanan tiyatro eleştirileriyle başladı. Tüm yazarlık yaşamı boyunca sürdürdüğü güçlü bir entelektüel bakış ve politik tutum yapıtlarında karşımıza çıkar. Üretken bir yazar olan Ağaoğlu, Türkçe edebiyatında oyun, roman, anı ve deneme gibi pek çok türde yazdı ve bu yapıtlarıyla Sait Faik Hikâye Armağanı, Sedat Simavi Edebiyat Ödülü, Orhan Kemal Roman Armağanı gibi önemli ödüller kazandı.

1973'te yazarın ilk romanı, *Ölmeye Yatmak* yayımlandı. Bu romanın ardından kaleme aldığı *Bir Düşün Gecesi* (1979) ve *Hayır...* (1987) adlı romanları *Dar Zamanlar* üçlemesini oluşturdu.

Toplumsal cinsiyet rollerini ve sınıf çelişkilerini sorguladığı romanlarında ana tema hem toplumsal hem de bireysel bunalım anlarında bireyin toplum içindeki yeridir. Bu nedenle ikisi arasındaki ilişki yapıtlarına çatışma olarak yansır: Ne toplumsal olanı yok sayar, ne de bireyi toplumsal olana feda eder.

Şiddet, yokluk, delilik, yozlaşma, zorbalık, yok etme ve acımasızlık gibi çeşitli tehditlere karşı insanın yaşamı savunma biçimlerine odaklanmamızı sağlayan *Hayatı Savunma Biçimleri* adlı sekiz öyküden oluşan kitabı da kaleme aldı.

Yapıtları

Roman: *Kabuk Adam* (1994), *Kırmızı Pelerinli Kent* (1998), *Hayatın Sessizliğinde* (2005).

Öykü: *Mucizevi Mandarin* (1996), *Taş Bina ve Diğerleri* (2009).

Deneme: *Bir Delinin Güncesi* (2006), *Bir Kez Daha* (2006).

Gazete yazısı: *Bir Yolculuk Ne Zaman Biter* (2000).

Aslı Erdoğan

(8 Mart 1967 -)

Aslı Erdoğan, 1967 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Robert Kolej'i bitirdikten sonra Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği ve Fizik Bölümlerinden mezun oldu. Yine Boğaziçi Üniversitesi Fizik Bölümü'nde yüksek lisansını tamamladı ve bir süre asistanlık yaptı. 1991-1993 yılları arasında Cenevre'de Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi'nde (CERN) Higgs Bozonu üzerine çalışmalar yaptı. Bu doğrultuda CERN'de görev alan ilk Türk fizikçilerinden biri oldu. Daha sonra bir röportajında o dönemiyle ilgili şu yorumu yapmıştır: "Dünyanın en iyi fizikçilerinden oluşan ekipteki tek kadındım. Erkeklerin maço davranışları, stres ve aşırı rekabet ortamında çok mutsuz iki yıl geçirdim" (Koutchoumoff, 2009). Cenevre'deki görevini tamamlayıp doktorasını yapmak üzere Rio de Janeiro'ya gitti. Fakat doktora çalışmasını yarım bırakarak yazarlığını sürdürdü.

1994 yılında *Kabuk Adam* adlı romanını, 1996 yılında ise *Mucizevi Mandarin* adlı öykü kitabını yayımladı. Özellikle *Mucizevi Mandarin*, İsveç'te çok ses getirdi. 1997 yılında "Tahta Kuşlar" adlı öyküsüyle *Deutsche Welle*'nin düzenlediği yarışmada birincilik ödülü aldı. 1999 yılından itibaren çeşitli gazetelere yazılar yazmaya başladı. 2016 yılında hakkındaki suçlamalar nedeniyle tutuklandı ve 133 gün sonra tahliye edildi. Tutukluluğu sırasında uluslararası birçok insan hakları örgütlerinden ve vakıflardan çeşitli ödüllere layık görüldü.

Yapıtları

Şiir: *Delirilikler* (1991), *Bakarsın Üzgün Dönerim* (1994), *Cinayet Kışı + İki Mektup* (1996), *Yeryüzü Halleri* (2002), *Kim Bağışlayacak Beni* (2005), *Ba* (2005), *Y'ol* (2006), *Soğuk Kazı* (2010), *Fakir Kene* (2016).

Birhan Keskin

(22 Aralık 1963 -)

22 Aralık 1963 tarihinde Kırklareli’de doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü’nü bitirdi. TRT’de yayınlanan *17’den 7’ye* ve *Yarım Elma* programlarında danışmanlık yaptı, Yapı Kredi Yayınları’nda editör olarak çalıştı. *Geniş Zamanlar* ve *Göçebe* dergilerini çıkaran grubun içinde yer alan Keskin, Türkiye Yazarlar Sendikası üyesidir.

İlk şiiri 1984’te *Yeryüzü Konukları* dergisinde yayımlandı. *Ba* adlı şiir kitabıyla 2006 yılında Altın Portakal Şiir Ödülü’nü kazandı. 10. Altın Portakal Şiir Ödülü Sempozyumu’nda Birhan Keskin şiirleri üzerine yapılmış incelemeler derlenerek *Birhan Keskin Şiiri* ve *Ba* adıyla yayımlandı. *Soğuk Kazı* adlı kitabıyla 2011 yılında Metin Altıok Şiir Ödülü’nü aldı.

Birhan Keskin’in şiirlerinde aşkın halleri, duygu durumları ve varoluşsal sorunlar izlek olarak yer bulur. Dış dünya, doğa ile kurulan ilişkiyle metaforik düzlemde, gündelik dilin ötesinde bir üst-dil / şiir dili kurularak aktarılır. Ancak şair, *Soğuk Kazı*’yla birlikte toplumsal sorunlara da yönelerek şiirlerinde duyulan “ben”in sesine farklı sesleri de eklemiştir.

Yapıtları

Şiir: *Grapon Kâğıtları* (2000), *Ah'lar Ağacı* (2002), *Pulbiber Mahallesi* (2007).

Didem Madak

(8 Nisan 1970 - 23 Temmuz 2011)

8 Nisan 1970 yılında İzmir'de doğan Didem Madak, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. İlk şiirleri *Sombahar* ve *Ludingirra* dergilerinde yayımlandı. Şairin *Grapon Kâğıtları* (2000), *Ah'lar Ağacı* (2002) ve *Pulbiber Mahallesi* (2007) olmak üzere yayımlanmış üç şiir kitabı bulunmaktadır. 23 Temmuz 2011'de yaşamını kaybetti.

Didem Madak'ın poetikası gündeliğin içinde, eril ve kimi zaman yazı dilinden uzak olduğu düşünülebilecek bir dille kurulmuştur. Bu dilde tüm yönleriyle yaşam, insanlık halleri, "ötekiler", kişisel ve toplumsal ayrıntılar, varoluşsal kaygılar, sıkıntılar; derin, coşkulu, özgün ve incelikli bir seste ifadesini bulur. Şiirlerinde şiir kişinin iç sesi duyulan şair, gündelik ayrıntılarla ördüğü şiirlerinde eril dil kullanarak "erilliği" kırar, yapıbozuma uğratır.

2000 yılında *Grapon Kâğıtları* adlı ilk kitabıyla İnkılap Kitabevi Şiir Ödülü'nü aldı.

Yapıtları

Roman: *Kadının Adı Yok* (1987), *Aslında Aşk da Yok* (1989), *Aynada Aşk Vardı* (1997), *Aslında Özgürsün* (2001), *Aşk Gidiyorum Demez* (2003), *Paramparça* (2004).

Öykü: *Kahramanlar Hep Erkek* (1992).

Deneme: *Değişen Bir Şey Yok* (1993).

Duygu Asena

(19 Nisan 1946 - 30 Temmuz 2006)

19 Nisan 1946 tarihinde İstanbul'da doğdu. Özel Kadıköy Kız Koleji'nden sonra İstanbul Üniversitesi Pedagoji Bölümü'nden mezun oldu. Uzun yıllar pedagoğ olarak hastanelerde ve çocuk evlerinde çalıştı.

Yazarlık kariyerine 1972 yılında *Hürriyet* gazetesinin *Kelebek* ekinde başladı. *Kadınca* (1978), *Onyedi*, *Ev Kadını*, *Bella*, *Kim*, *Negatif* (1992) dergilerini yönetti. 1992-1997 yılları arasında TRT 2'de *Ondan Sonra* programını hazırladı.

1987 yılında *Kadının Adı Yok* adlı kitabı yayımlandı ve bir süre sonra yasaklandı. Uzun süren davalar sonucunda kitap tekrar yayım hakkına kavuştu. Yapıtlarının genelinde, toplumda kadın olarak varoluş mücadelesini sürdürmeye çalışan kadın karakterleri ve bu karakterlerin onlara biçilmiş olan rollerle olan açmazlarını kaleme aldı. Dilindeki açıklık, cesur söylemleri ve kurmacadaki akıcılığıyla, Türkiye'nin 1980 sonrası edebiyatına farklı bir bakış açısı kazandırdı. Türkiye'deki feminist hareketin önemli isimlerinden Duygu Asena, beyin tümörü nedeniyle tedavi gördüğü hastanede 30 Temmuz 2006 tarihinde hayata gözlerini yumdu.

Emine Semiye

(1864-1944)

Doğum tarihine ilişkin farklı bilgiler olan Emine Semiye, dönemin önemli tarihçilerinden Ahmet Cevdet Paşa'nın kızıdır. 1864 yılında İstanbul'da dünyaya gelen yazar, 1944 yılında yine İstanbul'da yaşamını kaybetti. Fransa ve İsviçre'de psikoloji ve sosyoloji öğrenimi gördü. Taha Toros (1992), Emine Semiye'nin ablası olan yazar "Fatma Aliye Hanım gibi Doğu ve Batı kültürü olarak yetiştirildiği" aktarır. Fatma Aliye'den daha "atak ve hareketli" olduğunu, Batı'da eğitim gören ilk Türk kadını olduğunu ifade eder: "Ablasına nazaran, daha Batılı, daha atak ve hareketliydi. İlk kadın gazetecilerimizden olduğu gibi, gizli politika işlerine karışan ilk kadındır... Batı'da etüdler yapan, eğitim gören ilk Türk kadını da denebilir. Fransa ve İsviçre'de, 7 yıl süre ile, psikoloji ve sosyoloji eğitimi gördü." Şahika Karaca (2010-2011), Taha Toros'un yazarın yurt dışında eğitim gören ilk Türk kadını olduğu yönündeki düşüncesini "herhangi bir delil göstermeden" ileri sürdüğünü savunur. "Bu bilgiye ihtiyatla" yaklaşılması gerektiğini ve "hiç olmazsa yurt dışında eğitim gören ilk Türk kadınılarından" olduğunu vurgulamanın daha doğru olacağını belirtir.

Osmanlı kadın hareketinin öncüleri arasında yer alan yazar, İstanbul, Edirne ve Anadolu okullarında Türkçe öğretmenliği, Balkan Savaşı sırasında Şişli Etfal Hastanesi'nde hastabakıcılık yaptı. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra yazılarında siyasal konulara ağırlık verdi. Selanik'te yayımlanan *Mütalaa* gazetesinin başyazarlığını yaptı, *Hanımlara Mahsus Gazete*'nin de sürekli yazarları arasında yer aldı. "Bir Mütahasssirenin Tefekküratı" adlı ilk öyküsünün *Hanımlara Mahsus Gazete*'de yayımlanması yazarın Osmanlı dönemindeki ilk kadın öykücüler arasında yer aldığını gösterir. Gazetelerdeki yazılarında ve edebî yapıtlarında kadın hakları, feminizm, çocuk bakımında toplumsal yaşamın kadınlar ve erkekler üzerindeki etkilerine kadar birçok konuyu ele almış; özellikle gazete ve dergilerdeki yazılarında siyasî ve sosyal sorunları konu edinmiştir.

Çeşitli türlerde yapıtları bulunan yazarın romanları *Bikes*, *Sefalet*, *Mükâfat-ı İlahiye*, *Muallime* ve *Gayya Kuyusu*'dur. Öyküleri ise *Terbiye-i Etfâle Ait Üç Hikâye* ve *Hissi Rekabet*, *Emir Çoban Kızları Yahud İki Kadında Aynı Tali*' ve *Dilşad Sultan*'dır. Yazar *Selanik Hatıraları* ve *Hürriyet Kokuları* adlı deneme kitaplarını da kaleme almıştır. Ayrıca *Hanımlara Mahsus Gazete*'deki yazılarının yer aldığı *İktıfat*, gezi kitabı olan *Kalem Tecdübeleri* ile matematik ders kitabı olan *Hülasa-i İlm-i Hesap* da yayımlanan yapıtlarındandır.

Yapıtları

Roman: *Bikes*, *Sefalet*, *Mükâfat-ı İlahiye*, *Muallime*, *Gayya Kuyusu*.

Öykü: *Terbiye-i Etfâle Ait Üç Hikâye* ve *Hissi Rekabet*, *Emir Çoban Kızları Yahud İki Kadında Aynı Tali*, *Dilşad Sultan*.

Deneme: *Selanik Hatıraları*, *Hürriyet Kokuları*.

Gazete yazıları: *İktıfat*.

Gezi: *Kalem Tecdübeleri*.

Ders kitabı: *Hülasa-i İlm-i Hesap*.

Yapıtları

Roman: *Hayal ve Hakikat* (Ahmed Mithat Efendi ile birlikte, 1891; yeniden basımı 2002), *Muhadarat* (1892; yeniden basımı 1996), *Ref'et* (1896; yeniden basımı 2007), *Udî* (1898; yeniden basımı 2002), *Enin* (1910; yeniden basımı 2005).

Diğer: *Nisvan-ı İslâm* (1892), *Levayih-i Hayat* (1898; yeniden basımı 2002), *Taaddut-u Zevcat* (Mahmut Esat ile birlikte, 1899; yeniden basımı 2007), *Taaddut-u Zevcât için Zeyl* (1899), *Terâcim-i Ahvâl-i Felâsife* (1900), *İstila-i İslâm* (1900), *Nâmdârân-ı Zenân-ı İslâmiyân* (1901), *Tedkîk-i Ecsâm* (1901), *Kosova Zaferi / Ankara Hezimet-i Tarih-i Osmanînin Bir Devre-i Mühimmesi* (1913), *Ahmed Cevdet Paşa ve Zamanı* (1913; yeniden basımı 1994).

Fatma Aliye

(9 Ekim 1862 - 13 Temmuz 1936)

Fatma Aliye, 1862 yılında İstanbul'da doğdu. 19. yüzyılın simge isimlerinden biri olan Ahmet Cevdet Paşa'nın kızı olarak iyi bir öğrenim görme olanağı bulan ilk kuşak kadın yazarlardandır. Genellikle, Türkçe edebiyatın ilk kadın yazarı olarak anılır. Yayınlarına bakıldığında sadece roman yazmadığı, tarih kitapları kaleme aldığı, döneminin çeşitli gazete ve dergilerinde toplumsal alanla ilgili görüşlerini beyan ettiği, özellikle de kadınların sosyal yaşama katılımı, iyi bir eğitim alarak ekonomik özgürlüklerini elde etmeleri konusunda kimi fikirler öne sürdüğü rahatlıkla görülebilir.

Fatma Aliye edebiyat alanına "Bir kadın" imzasıyla yayımlanan *Meram* (1890) çevirisiyle girdi, bunu ilk telif kitabı *Hayal ve Hakikat* (1891-1892) izledi. Ancak bu kitabın sadece "Vedat" adını taşıyan bölümü ona aittir ve altında yine "Bir kadın" imzası vardır. Hocası Ahmet Mithat Efendi'yle birlikte yazdıkları bu kitabın ardından nihayet kendi adıyla *Muhadarat* (1891-1892) yayımlandı. *Nisvan-ı İslâm* adlı kitabı Fransızcaya ve Arapçaya, *Udî* adlı romanı Fransızcaya çevrildi.

Fatma Aliye kadınların görünür olmasına ilişkin önerileriyle toplumsal cinsiyet çalışmaları bağlamında oldukça önemli bir eşiği simgeler. Bununla birlikte, 1910'lu yıllardan itibaren daha az yazmaya ve giderek sessizleşmeye başlar. Fatma Aliye geleneksel Osmanlı ailesinin bir temsilcisi olarak Doğu-Batı, eski-yeni gibi karşıtlıkların ılımlı bir tonda uzlaştırılmasından yana ölçülü bir tavrı benimsedi. Onun kadınlık konusundaki radikal açılımlarının sınırları bu ölçülü muhafazakârlıkla çevrelenmiştir.

Yapıtları, Osmanlı/Türkiye modernleşmesinin kadınlarla ilgili tartışmalarının son derece kıymetli bir bölümünü oluşturan yazar, 1936 yılında İstanbul'da hayata gözlerini yumdu.

Yapıtları

Şiir: *Rüzgâr Saati* (1956), *Kestim Kara Saçlarımı* (1960), *Sığda* (1964), *Kırmızı Karanfil* (1971), *Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı* (1972), *Ağıtlar ve Türküler* (1976), *Seyran Destanı* (1979), *İlahiler* (1983), *Sevda Kalıcıdır* (1991), *Sonra İşte Yaşlandım* (1995), *Ses-siz Arka Bahçeler* (1998), *Uzak Bir Kıyıda* (2003), *Sevdiğim Yaz Geldi Yine* (2003), *Kuş Uçsa Gölge Kalır* (2007), *Beni Sorarsan* (2013).

Düzyazı: *42 Gün* (1986).

Eleştiri: *Şiiri Düzde Kuşatmak* (2001), *Şiir Üzerine Notlar* (1996).

Tiyatro: *Toplu Oyunlar* (1997).

Gülten Akın

(23 Ocak 1933 - 4 Kasım 2015)

23 Ocak 1933 tarihinde Yozgat'ta doğan Gülten Akın, 1955 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Avukatlık ve öğretmenlik yaptı. İnsan Hakları Derneği, Halkevleri, Dil Derneği gibi demokratik kitle örgütlerinde kurucu ve yönetici olarak çalıştı. Şiirleri İngilizce, Almanca, Flamanca, İspanyolca, Lehçe, Bulgarca, Arapça ve İbraniceye çevrildi. Kırkı aşkın şiiri bestelendi, bazı oyunları yurt içinde ve yurt dışında sahneye kondu.

İlk şiiri, *Son Haber* gazetesinde 1951 yılında, ilk şiir kitabı *Rüzgâr Saati* 1956'da, son şiir kitabı *Beni Sorarsan* ise 2013'te yayımlandı. Elli yılı aşan bu şiir serüveninde, şiirlerinde yer verdiği konular, bunları işleyişindeki incelik, derinlik ve şiirlerindeki dilsel yetkinlik ile Türkçe şiire önemli katkılarda bulunan Akın, 4 Kasım 2015'te Ankara'da yaşamını kaybetti.

Gülten Akın şiirlerinde ağırlıklı olarak "kadınlık hallerini", kadınların toplumsal yaşamdaki konumlarını, erkek egemen sistemin kadınların yaşamındaki sınırlandırıcı, kuşatıcı yönlerini işler.

Edebiyat alanında birçok ödül almıştır: 1955 Varlık Şiir Ödülü, 1965 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü, 1970 TRT Sanat Ödülleri Yarışması Başarı Ödülü, 1977 Yeditepe Şiir Armağanı, 1991 Halil Kocagöz Ödülü, 1992 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü, 1999 Akdeniz Altın Portakal Şiir Ödülü ve 2014 Metin Altıok Şiir Ödülü.

Yapıtları

Öykü: *Yaşasın Demokrasi* (1949), *Tuş* (1951), *Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu* (1953), *Ayışığında Çalışkur* (1954), *Konçinalar* (1967), *Sancho'nun Sabah Yürüyüşü* (1969).

Oyun: *Günün Adamı-Dışardakiler* (1957), *Fazilet Eczanesi* (1960), *Keşanlı Ali Destanı* (1964), *Gözlerimi Kapatım Vazifemi Yaparım* (1964), *Zilli Zarife* (1966), *Sersem Kocanın Kurnaz Karısı* (1971), *Ayışığında Şamata* (1977).

Fıkra, gezi, söyleşi: *Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil* (1979), *Berlin Mektupları* (1984), *Önce İnsan Olmak* (1987).

Haldun Taner

(16 Mart 1915 - 7 Mayıs 1986)

16 Mart 1915, İstanbul doğumlu Haldun Taner, Türkiye'nin önde gelen tiyatro yazarlarından biridir. Orta öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde tamamlayan Taner, Meclis-i Mebusan üyesi babasının izini takip ederek Almanya Heidelberg Üniversitesi'ne Siyasal Bilimler okumaya gitti. Ancak öğrenimini tamamlayamadan İstanbul'a geri döndü. 1950 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Filolojisi Bölümü'nde öğrenimini tamamladı ve Sanat Tarihi Kürsüsü'nde asistan oldu.

Edebiyat dünyasına üniversite yıllarında yazdığı "Töhmet" adlı ilk öyküsüyle giriş yaptı. O yıllarda "Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu" öyküsü, New York Herald Tribune öykü ödülünü kazandı ve dönemin önemli dergilerinden *Varlık* tarafından yılın en beğenilen öyküsü seçildi. Tiyatroya olan ilgisinin peşinden giden Taner, asistanlığını bırakıp Viyana'ya tiyatro bilimi öğrenimi görmeye gitti. Döndükten sonra ilk tiyatro denemelerini epik tiyatro dalında yapsa da daha sonra kabare tiyatrosuna yoğunlaştı ve Devekuşu Kabare, Bizim Tiyatro ile Tef Kabare'yi kurdu. Tiyatronun yanı sıra gazetelerde köşe yazıları yazan, İstanbul ve Ankara'da tiyatro dersleri veren Taner 1986'da doğduğu kent olan İstanbul'da yaşamını yitirdi.

Yapıtları

Roman: *Heyulâ* (1909), *Raik'in Annesi* (1909), *Seviyye Talip* (1910), *Handan* (1912), *Son Eseri* (1913), *Yeni Turan* (1913), *Mev'ud Hüküm* (1918), *Ateşten Gömlek* (1923), *Vurun Kahpeye* (1923), *Kalp Ağrısı* (1924), *Zeyno'nun Oğlu* (1928), *Sinekli Bakkal* (1936), *Yolpalas Cinayeti* (1937), *Tatarcık* (1939), *Sonsuz Panayır* (1946), *Döner Ayna* (1954), *Akile Hanım Sokağı* (1958), *Kerim Usta'nın Oğlu* (1958), *Sevda Sokağı Komedyası* (1959), *Çaresaz* (1961), *Hayat Parçaları* (1963).

Öykü: *Harap Mabettler* (1911), *Dağa Çıkan Kurt* (1922), *İzmir'den Bursa'ya* (1963), *Kubbede Kalan Hoş Seda* (1974).

Anı: *Türkün Ateşle İmtihanı* (1962), *Mor Salkımlı Ev* (1963).

Oyun: *Kenan Çobanları* (1916), *Maske ve Ruh* (1945).

Halide Edip Adıvar

(1884 - 9 Ocak 1964)

1884 yılında İstanbul'da doğan yazar, Üsküdar Amerikan Kız Koleji'nde öğrenim gördü. Bazı romanlarda betimlediği "mor salkımlı ev"de çocukluğu geçti. Bu sırada evdeki özel eğitimini devam ettirerek müzik, edebiyat ve felsefe alanlarında kendini geliştirdi. Halide Edip, aldığı öğrenimin de katkısıyla Batılı yazarları, özellikle İngiliz ve Amerikan yazarları okudu ve çeviriler yaptı. İstanbul Kız Lisesi'nde tarih öğretmenliği yapmaya başladı. İkinci evliliğini yapmak isteyen eşi Salih Zeki'nin bu isteğini reddederek ondan ayrıldı. Eğitim alanında vakıf okullarında müfettişlik yapmaya başladı, Suriye ve Lübnan'a gidip eğitim raporları hazırladı. 1918-1919 yılları arasında İstanbul Üniversitesi'nde profesör olarak Batı Edebiyatı dersleri verdi. 1919 yılından itibaren *Vakit* gazetesinde sürekli olarak yazmaya başladı. Mütareke döneminde eşi Adnan Adıvar ile Anadolu'ya gitti. 1924 yılında ise birlikte bir süre yurt dışında yaşadılar. 1939 yılında yeniden Türkiye'ye dönen yazar, İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı profesörlüğüne atandı ve milletvekili seçileceği 1950 yılına kadar mesleğini sürdürdü. 1955 yılında yeniden profesörlüğe döndü, fakat sık sık rahatsızlanmaya başladı. 9 Ocak 1964 tarihinde hayata gözlemini yumdu.

Halit Ziya Uşaklıgil

(1866 - 27 Mart 1945)

Servet-i Fünun dönemi edebiyatçılarından Halit Ziya, 1866'da İstanbul'da doğdu. Öğrenimine Mercan'daki mahalle mektebinde başladı, daha sonra Fatih Askerî Rüştîyesi'ne yazıldı. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonrasında babasının İstanbul'da işleri bozuldu ve ailece İzmir'e taşındılar. Halit Ziya da öğrenimini İzmir Rüştîyesi'nde sürdürdü. 1884'ten itibaren *Envar-ı Zekâ* dergisinde yazmaya başladı. Aynı yıl İzmir'deki arkadaşlarıyla birlikte İzmir'in ilk edebiyat dergisi olan *Nevruz*'u çıkarmaya başladı. Önce İzmir Rüştîyesi'nde Fransızca hocası, daha sonra Osmanlı Bankası'nda memur olarak çalıştı. 1886'dan itibaren İzmir İdadisi'nde Türk edebiyatı dersleri verdi. 1886'da Tefvik Nevzat ile birlikte İzmir'de *Hizmet* ve *Ahenk* gazetelerini çıkarmaya başladı. Aynı yıl, ilk romanı olan *Sefile*'yi *Hizmet*'te tefrika etti.

4 Mart 1893 tarihinde İstanbul'a taşındı, Reji İdaresi'nde başkâtip oldu. *Servet-i Fünun* dergisinde yazmaya başladı. Adını duyurmasına vesile olan romanları *Mai* ve *Siyah* ile *Aşk-ı Memnu* bu dergide tefrika edildi.

1909'da İttihat ve Terakki Fırkası'nın önerisiyle Sultan Reşat'ın mabeyn başkâtipliğine getirildi. 1912'ye kadar bu görevi sürdürdü. Dönemin hükümeti tarafından Fransa, Almanya ve Romanya'ya görevli olarak gönderildi. Cumhuriyetin ilanından sonraki yıllarda Halit Ziya'ya herhangi bir resmi görev verilmedi, daha çok yazı çalışmalarıyla ilgilendi.

1937'de oğlu Vedat'ın intiharından sonra inzivaya çekildi. 27 Mart 1942 tarihinde Yeşilköy'deki köşkünde öldü.

Yapıtları

Roman: *Sefile* (1885), *Nemide* (1889), *Bir Ölü'nün Defteri* (1889), *Ferdi ve Şürekâsı* (1894), *Mai ve Siyah* (1897), *Aşk-ı Memnu* (1900), *Kırık Hayatlar* (1901'de *Servet-i Fünun*'da tefrika edilirken sansür nedeniyle yarım kaldı, 1923'te kitap olarak yayımlandı), *Nesl-i Ahir* (1909).

Öykü: *Bir İzdivacın Tarih-i Muaşakası* (1888), *Bir Muhtıranın Son Yaprakları* (1888), *Küçük Fıkralar* (1896), *Bu muydu?* (1896), *Heyhat* (1896), *Bir Yazın Tarihi* (1900), *Solgun Demet* (1901), *Bir Şi'r-i Hayal* (1914), *Sepette Bulunmuş* (1920), *Bir Hikâye-i Sevda* (1922), *Hepsinden Acı* (1934), *Aşka Dair* (1935), *Onu Beklerken* (1935), *İhtiyar Dost* (1937), *Kadın Pençesi* (1939), *İzmir Hikâyeleri* (1950).

Tiyatro: *Kâbus* (118), *Fürüzan* (A. Dumas Fils'den uyarlama, 1918), *Fare*, (E. Pailleron'dan uyarlama, 1924).

Düzyazı şiir: *Mensur Şiirler* (1889), *Mezardan Sesler* (1889).

Anı: *Kırk Yıl* (1936), *Saray ve Ötesi* (1940-1942), *Bir Acı Hikâye* (1942).

Edebiyat tarihi: *Garptan Şarka Seyyale-i Edebiye: Fransa Edebiyatının Numune ve Tarihi* (1885), *Hikâye* (1889), *Yunan Tarih-i Edebiyatı* (1912), *Tarih-i Edebiyat-ı Garbiyeden Fransız Edebiyatı Dersleri* (1913), *İspanyol Edebiyatı* (1913), *Alman Tarih-i Edebiyatı* (1914), *Latin Tarih-i Edebiyatı* (1915).

Makale: *Kenarda Kalmış* (1924), *Sanata Dair* (4 cilt, 1938-1963).

Diğer: *Fransızca Muallimi* (1889), *Hesap Oyunları* (1890), *Tuhfe-i Letaif* (1890), *Mebhasü'l-kıhf* (1890), *Bukalemun-ı Kimya* (1890), *Kanun ve Fenn-i Vilade* (1893), *İlm-i Sima* (1893), *Birkaç Yaprak* (1898).

Lâle Müldür

(1956-)

1956 yılında Aydın'da doğan Lâle Müldür, Robert Kolej'deki öğreniminden sonra şiir bursu alarak Floransa'ya gitti. Manchester Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden lisans, Essex Üniversitesi Edebiyat Sosyolojisi Bölümü'nden de yüksek lisans derecesini aldı. Daha sonra Belçika'da Université Libre de Bruxelles'de araştırmalarını sürdüren Müldür, bir süre TRT'de yayınlanan *Yarım Elma* adlı programda çalıştı.

Bir dönem *Radikal* gazetesinde yazılar yazdı, bazı şiirleri ("Destina", Yeni Türkü) bestelendi ve filmlerde kullanıldı. Şiirlerinden bir seçki *Water Music* adıyla Dublin'de (*Poetry Ireland*, 1998), Fransız ressam Colette Deblé'nin resimleri üzerine yazdığı şiirler Fransızca olarak *Ainsi parle la fille de pluie* (Yağmur Kızı Böyle Diyor) adıyla Fransız Enstitüsü'nde, 2008'de ise Donny Smith'in çevirdiği yine bir seçme şiirler kitabı (*I Too Went to the Hunt of a Deer*) Türkiye'de yayımlandı. Amerika'da yayımlanan Türk şiiri antolojisinde "80'lerde başlayan krizi aşan bir şair" olarak anılmaktadır.

13. İstanbul Bienali başlığını şairin *Anne Ben Barbar mıyım?* adlı kitabından almıştır. Müldür'ün Kaan Karacehennem ve Franz von Bodelschwingh ile birlikte çalıştıkları *Azılı Yeşil* adlı filminden bir kolaj 13. İstanbul Bienali'nde sergilendi.

Müldür'ün şiirlerinde mistik ve metafizik özellikler ağırlıklıdır ve şiirlerin referans alanı son derece geniştir. Şairin yaşam tarzı, sosyal çevresi, sınıfsal konumu ve yaptığı spekülâtif açıklamalar, edebiyat tartışmalarında öne çıkmaktadır.

İlk şiirleri 1980 yılında *Yeni Yazı* ve *Yeni İnsan* dergilerinde yayımlandı. *ultra-zone'da ultrason* adlı şiir kitabıyla 2007 Altın Portakal Şiir Ödülü'nü aldı. Ahmet Güntan ve Seyhan Özdamar ile birlikte kaleme aldığı şiir kitapları da vardır. *Bizansiyya* (2007) adlı romanı ve düzyazılarının yer aldığı *Anne, Ben Barbar mıyım?* (1998) ile *Haller Leyla* (2006) adlı kitapları da bulunmaktadır.

Yapıtları

Şiir: *Uzak Fırtına* (1988), *Voyacı 2: Şiirler 1987-1989* (Ahmet Güntan ile, 1990), *Seriler Kitabı* (1991), *Kuzey Defterleri* (1992), *Buhurumeryem* (1994), *"Divanu Lûgat-it-Türk"* (1998), *Saatler / Geyikler* (2001), *Anemon: Toplu Şiirler (1988-1998)* (2002), *ultra-zone'da ultrason* (2006), *Güneş Tutulması 1999* (2008), *Medine & Kavun Likörü* (Seyhan Özdamar ile, 2009), *Siyah Sistanbul* (2011), *Anne'ye Ayetler ve O'nun Postmortem Alametleri* (2012).

Roman: *Bizansiyya* (2007).

Düzyazı: *Anne, Ben Barbar mıyım?* (1998), *Haller Leyla* (2006).

Yapıtları

Roman: *Sevgili Arsız Ölüm* (1983), *Berci Kristin Çöp Masalları* (1984), *Gece Dersleri* (1986), *Buzdan Kılıçlar* (1989), *Aşk İşaretleri* (1995), *Ormanda Ölüm Yokmuş* (2001), *Unutma Bahçesi* (2004), *Muinar* (2006).

Söyleşi: *Latife Tekin Kitabı* (haz. Pelin Özer, 2005).

Anı: *Gümüşlük Akademisi* (1997).

Deneme: *Rüyalar ve Uyanışlar Defteri* (2009).

Senaryo: *Bir Yudum Sevgi* (1984).

Latife Tekin

(1957-)

1957 yılında Kayseri’de doğan Latife Tekin, dokuz yaşındayken ailesiyle birlikte İstanbul’a göç etti. 1974’te Beşiktaş Kız Lisesi’ni bitirdi. 1976-1977 yıllarında İstanbul Telefon Başmüdürlüğü’nde memur olarak çalıştı. Memurluktan ayrıldıktan sonra yazarlığı meslek edindi. Hâlen İstanbul ve Bodrum’da yaşıyor.

1983’te yazdığı ilk romanı *Sevgili Arsız Ölüm* büyük bir ilgiyle karşılandı. Bu yapıtında Gabriel Garcia Marquez’in *Yüz Yıllık Yalnızlık* romanının ve “büyülü gerçekçilik” akımının etkisi gözlemlenir. Romanda, kırsaldan kente göç eden bir ailenin öyküsü evin küçük kızı Dirmiş’in bakış açısından masalsi bir üslupla anlatılır. Aynı zamanda erkek egemen ve muhafazakâr bir toplumda kadın olarak var olma mücadelesi de aktarılır. *Berci Kristin Çöp Masalları* ve *Buzdan Kılıçlar*’da gecekondularda yaşayanların, şehrin yoksullarının ve öteki-leştirilenlerinin öykülerini anlatır.

Yapıtları İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, Farsça ve Flamanca gibi birçok dile çevrildi.

Mehmet Rauf

(24 Ağustos 1875 - 23 Aralık 1931)

24 Ağustos 1875 tarihinde İstanbul Balat'ta doğan yazar, mahalle mektebinden sonra Eyüp ve Soğukçeşme Rüştîyelerinde öğrenim gördü. Rüştîyeden sonra hiç istemediği halde, babasının zoruyla Bahriye Mektebi'ne kaydedildi. Her ne kadar askeri okulun baskıcı ortamından hoşlanmasa da öğrenimini tamamladı. Bahriye Mektebi'nden 1894 yılında teğmen olarak mezun oldu, Girit'te staj yaptıktan sonra İstanbul'a dönüp çalışmaya başladı.

Edebiyata ilgisi kendisinin de dile getirdiği gibi çok erken yaşta başladı. Önce tiyatroya yöneldi, rüştîyede öğrenmeye başladığı ve iyi derecede hâkim olduğu Fransızcadan roman ve tiyatro çevirileri yaptı. İlgi alanı sadece tiyatro ve çevirilerle sınırlı değildi. Piyesler, öyküler, romanlar ve mensur şiirler yazdı, makaleler ve eleştiri yazıları yayımladı, dergiler çıkardı.

Yazarın edebiyata, tiyatroya ilgisi okul yıllarından itibaren kimi zaman saldırıya uğramasına, sıklıkla da cezalandırılmasına neden oldu. 1910 yılında adını vermeden yayımladığı *Bir Zambağın Hikayesi*yle aldığı ceza yazarın tüm yaşamını etkiledi. Roman toplum ahlakına aykırı bulunarak yasaklandı ve yazar altı ay hapse mahkûm edildi, askerlikle de ilişkisi kesildi. Cezalar bununla da bitmedi, *Gelincik* dergisinde yer verdiği bir resim adaba aykırı bulunduğu için Mehmet Rauf üç ay hapse mahkûm edildi. 23 Aralık 1931 tarihinde yaşamını kaybetti.

İlk yapıtı *Garâm-ı Şebâb* 1896 yılında *İkdam* gazetesinde tefrika edildi. *Ferda-yı Garâm* adlı romanı ise *Servet-i Fünun* dergisinde 1897'de tefrika edildi ve 1909 yılında kitap olarak basıldı. Tanınmasında önemli rolü olan ve kitap halinde yayımlanan ilk romanı, Halit Ziya'ya ithaf ettiği *Eylül*'dür (Törenek, 1999, s. 74). *Servet-i Fünun* dergisinde 1900-1901 yılları arasında tefrika edilen *Eylül*, 1901 yılında kitap olarak yayımlandı. *Serap*, *Bir Zambağın Hikayesi*, *Genç Kız Kalbi*, *Böğürtlen*, *Son Yıldız* gibi romanları, dört adet de öykü kitabı bulunan yazar, *Mehasin* ve *Süs* adlı kadınlara yönelik edebiyat ağırlıklı dergiler de çıkardı.

Yapıtları

Roman: *Eylül* (1901), *Serap* (1909), *Bir Zambak'ın Hikâyesi* (1910), *Ferda-yı Garâm* (1913), *Genç Kız Kalbi* (1914), *Menekşe* (1915), *Karanfil ve Yasemen* (1924), *Böğürtlen* (1926), *Son Yıldız* (1927), *Define* (1927), *Kan Damlası* (1928), *Halas* (1929).

Öykü: *İhtizar* (1909), *Âşıkane* (1909), *Son Emel* (1913), *Hanımlar Arasında* (1914), *Bir Aşkın Tarihi* (1915), *Kadın İsterse* (1919), *Üç Hikâye* (1919), *Safo ve Karmen* (1920), *Pervaneler Gibi* (1920), *İlk Temas İlk Zevk* (1922), *Aşk Kadını* (1923), *Gözlerin Aşkı* (1924), *Eski Aşk Geceleri* (1927).

Düzyazı şiir: *Siyah İnciler* (1901).

Oyun: *Ferdi ve Şüreâsı* (uyarlama, 1909), *Pençe* (1909), *Cidal* (1911), *Yağmurdan Doluya* (O. Feuillet'den uyarlama, 1919), *Sansar* (1920), *Yara* (1935).

Anı: *Edebi Hatıralar* (haz. M. Törenek, 1997), *Mehmed Rauf'un Anıları* (haz. R. Tarım, 2001).

Yapıtları

Roman: *Beş Sevim Apartmanı* (2003), *Kırmızı Zaman* (2004), *Şahbaz'ın Harikulâde Yılı* (2007), *Madam Arthur Bey ve Hayatındaki Her Şey* (2010).

Biyografi: *Adalet Cimcoz, Bir Yaşam Öyküsü Denemesi* (2000).

Öykü: *Deli Kadın Hikâyeleri* (2011).

İnceleme: *Sevgili Doğan Kardeş* (2003).

Söyleşi: *Aşkın Sonu Cinayettir, Pınar Kür'le Hayat ve Edebiyat* (2006).

Anı: *Dolapdere: Kürt Kediler, Çingene Kelebekler* (2009).

Derleme: *Darbeli Kalem* (2010).

Mine Söğüt

(13 Haziran 1968 -)

Tam adı Olcay Mine Söğüt Baruter olan yazar, Kadıköy Kız Lisesi'nden 1985 yılında mezun oldu. Lisans ve yüksek lisans derecelerini İstanbul Üniversitesi Latin Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden aldı. *Güneş*, *Yeni Yüzyıl* gibi gazetelerde ve *Tempo* dergisinde muhabirlik, "Haberci" adlı belgesel dizisi için metin yazarlığı yaptı. İstanbul ve Bodrum'da yaşayan Söğüt, *Cumhuriyet* gazetesinde düzenli olarak köşe yazıları yazmaktadır. Öykü ve denemeleri *Öküz*, *Hayvan*, *Kitaplık*, *Eşik Cini*, *Özgür Edebiyat* gibi dergilerde yayımlanmıştır.

Mine Söğüt yapıtlarında toplum tarafından hor görülen, aşağılanan, yaşamın ve aklın kuyusuna itilen karakterlerin öykülerini doğaüstü öğeleri de kullanarak anlatır. *Deli Kadın Hikâyeleri* adlı kitabı ve içindeki "Sinekler Sevişirken" adlı öyküsü tiyatroya uyarlanmıştır.

Yapıtları

Öykü: *Bozbulanık* (1953), *Topal Koşma* (1956), *Menekşeli Bilinç* (1965), *Dumanaltı* (1979), *Bir Kara Derin Kuyu* (1989), *Toplu Öyküleri I ve II* (1998), *Yandırma* (1998), *Çisenti* (2005), *Güllün İçinde Bülbül Sesi Var* (2008).

Roman: *Korsan Çıkmazı* (1961), *Boşlukta Mavi* (1992), *Alacaeren* (2002), *Oradan da Geçti Kara Leylekler* (2006).

Çocuk kitabı: *Alagün Çocukları* (1976), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Altı Yaşında* (1992), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Yedi Yaşında* (1992), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Sekiz Yaşında* (1993), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Dokuz Yaşında* (1994), *Küçük Bir Kız Tanıyorum On Yaşında* (1996), *Küçük Bir Kız Tanıyorum On Bir Yaşında* (1996), *Küçük Bir Kız Tanıyorum On İki Yaşında* (1998), *Ahmet Adında Bir Çocuk* (1998), *Dur Dünya, Çocukları Bekle* (1999).

Oyun: *Sular Aydınlanıyordu* (1970), *Sular Aydınlanıyordu-Sevdican* (1992), *Çın Sabahta* (1995), *Toplu Oyunlar* (2003).

Anı: *Çavlanın İçinde Sessizce* (2004).

Nezihe Meriç

(1925-2013)

Nezihe Meriç edebiyatta kadın ve çocuk sorunlarını ele alan ilk öykü yazarlarından. 1925'te Gemlik'te doğan Meriç, 1943'te girdiği İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenimini tamamlayamadan ayrıldı. Bir dönem Heybeli İlkokulu'nda müzik öğretmeniliği yaptı. 1955'te ilk yazısı "Ümit", *İstanbul* dergisinde yayımlandı. 1957-1973 yılları arasında Dost Yayınları ve *Dost* dergisinde aktif olarak görev aldı. *Bar Kara Derin Kuyu* ile 1990 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, 1998'de *Yandırma* ile Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü aldı. 1950 kuşağı öykücülerinden ve Cumhuriyet dönemi ilk kadın öykü yazarlarından olan Meriç, 2013 yılında hayatını kaybetti.

Nezihe Meriç'in, yapıtlarında kadın karakterler daha çok ön planda bulunsa da erkek karakterlerin ön planda olduğu öyküler de yazmıştır. Kadın sorunlarını bir kadın gözüyle yazar ve yazdıkları otobiyografik değildir, sadece kendisinden izler bulunur. Genelde durum öyküleri yazar ve bilinç akışı, iç monolog gibi yöntemler kullanır.

Yapıtları

Roman: *Şebab-ı Tebah* (1911), *Benliğim Benimdir!* (1929), *Güzellik Kraliçesi* (1933), *Bozkurt-Küçük Mehmedin Romanı* (1934), *Haydudun Sonu* (1934), *İstanbul'da Bir Landro* (1934), *Kevser Nine* (1934), *Periler Mağarası* (1934), *Ateş Böcekleri* (1936), *Bir Aşk Böyle Söndü* (1939), *İzmir Çocuğu: Geçen Cihan Harbi Mütareke Seneleri Romanı* (1943), *Bir Yaz Gecesi* (1943), *Avare Kadın* (1943), *Kalbim Senindir* (1943), *Çingiraklı Yılan* (1943), *Çıplak Model* (1943), *Gene Geleceksin* (1944), *Sabah Ouyor* (1944), *Sus Kalbim Sus!* (1944).

İnceleme: *Türk Kadını* (1931).

Nezihe Muhiddin

(1889-1958)

İstanbul, Kandilli'de doğan Nezihe Muhiddin, ceza hâkimi babasının sunduğu olanaklarla evde özel dersler aldı. Farsça ve Arapçanın yanı sıra Almanca ve Fransızca öğrendi. Öğretmenlik mesleğini sürdürürken çeşitli gazete ve dergilerde kadın eğitimi konusunda makaleleri yayımlandı. Osmanlı Türk Hanımları Esirgeme Derneği'nin kuruluşunda (1912) önemli rol oynadı. Öykü ve sanat yazıları *Edebiyat-ı Umumiye Mecmuası* (1918), *Türk Kadın Yolu* (1925-1926) ve *Boğaziçi* (1937-1938) gibi dergilerde yayımlandı. Kadınlar Halk Fırkası'nın (1923) kuruluşunda etkin sorumluluk aldı ve 1924-1927 yılları arasında Türk Kadınlar Birliği'nin başkanlığını yürüttü. Aynı yıllarda sahibi olduğu *Türk Kadın Yolu* dergisinin genel yayın yönetmenliğini yaptı. Türkiye'de feminizm hareketinin öncülerinden kabul edilen Nezihe Muhiddin, yapıtlarında edebiyatı sosyal aktivizmle birleştirdi. Yaşamının son yıllarında birçok politik dava ve polemikle uğraşmak zorunda kaldı. 1958 yılında İstanbul'da hayata gözlerini yumdu.

Nilgün Marmara

[13 Şubat 1958 - 13 Ekim 1987]

Nilgün Marmara, 13 Şubat 1958 tarihinde İstanbul'da dünyaya geldi. Ortaokul ve liseyi Kadıköy Maarif Koleji ve Lisesi'nde bitirdi. Yükseköğrenim için önce İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi, sonra Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girmeye hak kazandı ve buradan *Sylvia Plath'ın Şairliğinin İntiharı Bağlamında Analizi* adlı lisans teziyle mezun oldu.

1980 Askeri Darbesi, yaşamı üzerinde etkili oldu. Şair ve yazarlardan oluşan edebiyat çevresiyle dil ve edebiyat üzerine tartışmalar yürüttü. İlhan Berk, Fazıl Hüsni Dağlarca, Cihat Burak, Turgut Uyar, Edip Cansever ve Cemal Süreya'nın yanı sıra, dönemin genç şairlerinden Seyhan Erözçelik, Orhan Alkaya, Lâle Müldür, Günseli İnal, Cezmi Ersöz, Turgay Özen ve Mustafa Irgat gibi isimler yakın çevresinde yer alıyordu.

Bir süre *AnaBritannica* ansiklopedisinde çalıştı ve İngilizce dersleri verdi. Çeşitli işlerde kısa süreli olarak çalışan şair, 13 Ekim 1987'de yaşamına son verdi. Yaşamı boyunca yalnızca çevresiyle paylaştığı şiirleri ölümünün ardından *Daktiloya Çekilmiş Şiirler* adıyla 1988 yılında yayımlandı. Şiirleri, ölümünden sonra geniş kesimler tarafından okunmaya, incelenmeye başlandı. Şairin yaşamında dahil olduğu edebiyat çevresiyle ilişkileri ve ölümü de her zaman güncelliğini korudu.

Yapıtları

Şiir: *Daktiloya Çekilmiş Şiirler* (1988).

Günlük: *Kırmızı-Kahverengi Defter* (1992).

İnceleme: *Sylvia Plath'ın Şairliğinin İntiharı Bağlamında Analizi* (2007).

Yapıtları

Roman: *Tutunamayanlar* (2 cilt, 1971-1972), *Tehlikeli Oyunlar* (1973), *Bir Bilim Adamının Romanı* (1975), *Eylembilim* (yarım kalan romanı, 1998).

Öykü: *Korkuyu Beklerken* (1975).

Tiyatro: *Oyunlarla Yaşayanlar* (1985).

Günlük: *Günlük* (1987).

Oğuz Atay

[12 Ekim 1934 - 13 Aralık 1977]

Oğuz Atay, 12 Ekim 1934 tarihinde İnebolu'da doğdu. 1951'de Ankara Maarif Koleji'ni, 1957'de de İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi'ni bitirdi. 1960'ta İDMMA İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi İnşaat Bölümü'nde öğretim üyesi oldu. 1975'te doçent olan Atay, *Topografya* adlı bir de mesleki kitap yazdı. Beyninde çıkan bir tümör nedeniyle bir süre Londra'da tedavi gördü. Büyük projesi "Türkiye'nin Ruhunu yazamadan 13 Aralık 1977'de İstanbul'da hayatını kaybetti.

1970 yılında ilk romanı *Tutunamayanlar*'la TRT roman ödülünü aldı. 1973'te *Tehlikeli Oyunlar* adlı ikinci romanı yayımlandı. 1975'te yazdığı tiyatro oyunu *Oyunlarla Yaşayanlar* ancak ölümünden sonra 1985'te kitap olarak yayımlanabildi. 1975'te hocası Prof. Mustafa İnan'ın yaşamını anlattığı *Bir Bilim Adamının Romanı* adlı biyografik romanı basıldı. Yine aynı yıl ilk öykü kitabı *Korkuyu Beklerken* yayımlandı. Ölümünden sonra 1987'de *Günlük*, 1998'de de *Eylembilim* kitapları çıktı. Modernist edebiyatın önemli isimlerinden olan Atay'ın kimi yapıtlarında otobiyografik yansımalar rastlanmaktadır. Özelikle kadın karakterler, sisteme karşı çıkan erkek karakterlerin karşısında, onları engelleyen sistemin savunucusu "küçük burjuvalar" olarak resmedilmiştir.

Yapıtları

Roman: *Cevdet Bey ve Oğulları* (1982), *Sessiz Ev* (1983), *Beyaz Kale* (1985), *Kara Kitap* (1990), *Yeni Hayat* (1994), *Benim Adım Kırmızı* (1998), *Kar* (2002), *Masumiyet Müzesi* (2008), *Kafamda Bir Tuhafılık* (2014), *Kırmızı Saçlı Kadın* (2016).

Öykü: *Ben Bir Ağacım* (2013).

Anı: *İstanbul: Hatıralar ve Şehir* (2003), *Babamın Bavulu* (2007), *Resimli İstanbul - Hatıralar ve Şehir* (2015).

Senaryo: *Gizli Yüz* (1992).

Diğer: *Öteki Renkler* (seçme yazılar ve bir öykü, 1999), *Manzaradan Parçalar* (deneme ve söyleşilerinden seçmeler, 2010), *Saf ve Düşünceli Romancı* (Harvard Üniversitesi'nde verdiği Norton Dersleri, 2011), *Hatıraların Masumiyeti* (anlatı, 2016).

Orhan Pamuk

(7 Haziran 1952 -)

Orhan Pamuk, 7 Haziran 1952 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlköğretimini İstanbul ve Ankara'da tamamladı. 1970 yılında Robert Kolej'den mezun oldu. Üç yıl İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne devam etti, okulu yarım bıraktı. 1977'de İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nden mezun oldu. 22 yaşına kadar resimle uğraştı. İstanbul'da yaşamaktadır.

Orhan Pamuk romanlarında metinlerarasılık, üst kurmaca, iç monolog, anlatıcı değişimi gibi birçok farklı anlatım tekniği kullanmaktadır. *Kara Kitap*, *Kar*, *Benim Adım Kırmızı* yapıtlarının postmodernist romanlar olduğu söylenebilir.

Pamuk'un yazdığı kitaplar ulusal ve uluslararası alanda birçok ödül kazandı. 1979 yılında ilk romanı olan *Karanlık ve Işık* ile katıldığı Millet Roman Yarışması'nda birincilik ödülünü Mehmet Eroğlu ile paylaştı. Bu romanı 1982'de *Cevdet Bey ve Oğulları* adıyla yayımlandı. 1983'te bu roman, Orhan Kemal Roman Ödülü'ne layık görüldü. İkinci romanı olan *Sessiz Ev* ile 1984 Madaralı Roman Ödülü'nü kazandı. Bu romanın Fransızca çevirisi de 1991'de Prix de la Découverte Européenne ödülüne hak kazandı. 1985 yılında yayımlanan *Beyaz Kale* romanıyla da 1990 yılında ABD'de Independent Award for Foreign Fiction ödülünü kazandı ve yurt dışında tanınmaya başlandı. Orhan Pamuk, 2006 yılı Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibidir.

Yapıtları

Öykü: *Hikâyeler 1* (1999), *Hikâyeler 2* (1999), *Hikâyeler 3* (1999), *Hikâyeler 4* (1999).

Roman: *Efruz Bey* (2003), *Yalnız Efe* (2005), *Ashab-ı Kehfimiz* (2017).

Şiir: *Doğduğum Yer* (2002).

Oyun: *Mahçupluk İmtihanı* (2016).

Ömer Seyfettin

(11 Mart 1884 - 6 Mart 1920)

Balıkesir, Gönen’de doğan Ömer Seyfettin ilkokula burada başladı. Daha sonra İstanbul’da modern bir eğitim veren Mekteb-i Osmani’ye yazıldı. Burada edindiği okul kültürünü, askeri rüştiye, idadi ve nihayet Edirne Harbiye Mektebi ortamında daha da pekiştirdi. Türkçe edebiyatta Türk milliyetçiliğinin ana akım bir kültürel çizgi haline gelmesinde hatırı sayılır bir katkısı olan Ömer Seyfettin’in siyasi görüşleri askerlik mesleği sırasında edindiği tecrübelerle şekillendi. Ömer Seyfettin özellikle, dönemin milliyetçi edebiyatının önde gelen dergisi *Genç Kalemler*’de yayımlanan “Yeni Lisan” başlıklı makalesiyle tanındı. Edebiyat ve dil konusundaki halkçı görüşleri toplumun geniş kesimlerini etkiledi. Henüz 36 yaşındayken yaşamını kaybetti.

Yapıtları

Roman: *Gençliğimiz* (1922), *Şimşek* (1923), *Sözde Kızlar* (1923), *Mahşer* (1924), *Bir Akşamdı* (1924), *Süngülerin Gölgesinde* (1924), *Bir Genç Kız Kalbinin Cürmü* (1925), *Cânân* (1925), *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu* (1930), *Fatih-Harbiye* (1931), *Atilla* (1931), *Bir Tereddüdün Romanı* (1933), *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* (1949), *Yalnızız* (1951), *Biz İnsanlar* (1959).

Öykü: *Hikâyeler* [Derleyen Halil Açıkgoz, 1980].

Oyun: *Gün Doğuyor* (1932).

İnceleme, deneme: *Türk İnkılâbına Bakışlar* (1938), *Büyük Avrupa Anketi* (1938), *Felsefî Buhran* (1939), *Millet ve İnsan* (1943), *Mahutlar* (1959), *Mistisizm* (1961), *Nasyonalizm* (1961), *Sosyalizm* (1961), *Doğu-Batı Sentezi* (1963), *Sanat- Edebiyat-Tenkid* (1970), *Osmanlıca-Türkçe-Uydurmaca* (1970), *Sosyalizm-Marksizim-Komünizm* (1971), *Din-İnkılâp-İrtica* (1971), *Kadın-Aşk-Aile* (1973), *Yazarlar-Sanatçılar-Meşhurlar* (1976), *Eğitim-Gençlik-Üniversite* (1976), *20. Asır-Avrupa ve Biz* (1976).

Peyami Safa

(2 Nisan 1899 - 15 Haziran 1961)

Peyami Safa, 1899 yılında İstanbul'da doğdu. Romanları ve denemeleriyle tanınmakla birlikte edebiyatın birçok türünde yayın yaptı. Server Bedi takma adıyla yazdığı polisileri de vardır. Servet-i Fünun edebiyatı şairi İsmail Safa'nın oğlu olan Peyami Safa, çocukluğunda kemik hastalığının yol açtığı psikolojik bunalımlarla baş etmek zorunda kaldı. Bu dönemdeki ağır bireysel sorunlarını *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu* adlı romanında bir kurgu çerçevesinde aktarmıştır.

Yazar, *Tasvir-i Efkâr*, *Son Telgraf*, *Türk Düşüncesi*, *Kültür Haftası*, *Cumhuriyet* gibi dergi ve gazetelerde yazdıklarıyla Türkiye muhafazakârlığının en önemli kanaat önderlerinden biri haline gelmiştir. *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu*'nu Nâzım Hikmet'e ithaf etmesinden anlaşılacağı üzere, yazarlığının başlarında sol düşünceye daha açıktır, fakat giderek Türkiye'de antikomünist hareketin en militan ideologlarından biri olmuştur. Safa'nın toplumsal tasavvurları muhafazakâr akımın ölçülü ve ılımlı önermelerinden etkiler taşır. Buradan hareketle, kadınlar konusunda da oldukça geleneksel ve korumacı bir tutum takınmış, onları erkek egemen bir dünya görüşüyle ele almıştır.

Peyami Safa 1961 yılında İstanbul'da yaşamını kaybetti.

Reşat Nuri Güntekin

(25 Kasım 1889 - 7 Aralık 1956)

1889'da İstanbul'da doğan Reşat Nuri Güntekin, Cumhuriyet dönemi edebiyatının en önemli yazarlarından biridir. Güntekin'in roman, öykü, tiyatro, gezi yazısı gibi birçok farklı türde yapıtı vardır.

Babası askeri doktor olduğundan çocukluğunda farklı yerlerde yaşayan Güntekin, önce İzmir'de Frerler okulunda, ardından İstanbul'da Saint Joseph Lisesi'nde öğrenim gördü. Yükseköğrenimini Darülfünun Edebiyat Bölümü'nde tamamladı. Mezuniyetinin ardından Bursa ve İstanbul'da farklı okullarda Fransızca ve Türkçe öğretmenini ve müdür olarak görev yaptı. Bursa Sultanisi, İstanbul Beşiktaş İttihat Terakki Mektebi, Fatih Vakf-ı Kebir Mektebi, Akşemseddin Mektebi, Feneryolu Murad-ı Hâmis Mektebi, Osman Gazi Paşa Mektebi, Vefa Sultanisi, İstanbul Erkek Lisesi, Çamlıca Kız Lisesi, Kabataş Erkek Lisesi, Galatasaray Lisesi ve Erenköy Kız Lisesi görev yaptığı okullar arasındadır. Öğretmenlikten sonra 1931 yılında Maarif müfettişi olarak ülkenin birçok bölgesini dolaştı.

Yapıtlarında, memuriyeti sırasında adım adım gezdiği Anadolu'yu yansıtmıştır. En bilinen romanlarından olan ve birçok kez dizi, film ve tiyatro uyarlamaları yapılan Çalıkuşu'nun başkarakteri Feride (takma adları Çalıkuşu, Gülbeşeker), Türkçe edebiyatın en bilinen ve sevilen kadın karakterlerinden biridir. Roman, öykü ve oyunlarında fedakâr, idealist ve aydın kadın tiplmelerinin yanı sıra, toplumsal rollerinin ve konumlarının mağduru olan kadınlara ve sorunlarına da sıklıkla yer vermiştir.

Yapıtları

Roman: *Gizli El* (1922), *Çalıkuşu* (1922), *Damga* (1924), *Dudaktan Kalbe* (1925), *Akşam Güneşi* (1926), *Bir Kadın Düşmanı* (1927), *Yeşil Gece* (1928), *Acımak* (1928), *Yaprak Dökümü* (1930), *Kızılıcak Dalları* (1932), *Gökyüzü* (1935), *Eski Hastalık* (1938), *Ateş Gecesi* (1942), *Değirmen* (1944), *Miskinler Tekkesi* (1946), *Harabelerin Çiçeği* (1953), *Kavak Yelleri* (1961), *Son Sığınak* (1961), *Kan Davası* (1961).

Öykü: *Roçild Bey* (1919), *Eski Ahbap* (1919), *Sönmüş Yıldızlar* (1923), *Tanrı Misafiri* (1927), *Leylâ ile Mecnun* (1928), *Olağan İşler* (1930).

Oyun: *Aşk Mektupları "Boyunduruk" Oyunları*, *Hançer* (1920), *Eski Rüya* (1922), *Ümidin Güneşi* (1924), *Gazeteci Düşmanı*, *Şemsiye Hırsız*, *İhtiyar Serseri* (1925, üç oyun), *Taş Parçası* (1927), *Yeşil Gece* (1928), *İstiklâl* (1933), *Hülleci* (1933), *Yaprak Dökümü* (1971), *Eski Şarkı* (1971), *Balıkesir Muhasebecisi* (1953), *Tanrıdağı Ziyafeti* (1954).

Gezi: *Anadolu Notları* [Cilt 1: 1936, Cilt II: 1966].

Sevgi Soysal

(30 Eylül 1936 - 22 Kasım 1976)

Sevgi Yenen, 30 Eylül 1936 tarihinde İstanbul'da doğdu. Mimar Kemal İlkokulu'nda ve Ankara Kız Lisesi'nde okudu. 1952 yılında Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü'ne girdi. 1956'da üniversite öğrenimini yarıda bırakarak Özdemir Nutku ile birlikte Almanya Göttingen'e gitti. Göttingen Üniversitesi'nde arkeoloji ve tiyatro dersleri aldı. 1957'de Türkiye'ye döndü ve Alman Büyükelçiliği'nde çalışmaya başladı. *Dost, Yelken, Ataç, Yeditepe* gibi birçok dergide öyküleri ve yazıları yayımlandı.

1965-1971 yılları arasında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nda (TRT) program uzmanı olarak çalıştı. 12 Mart'ta siyasi nedenlerle tutuklanan yazar, kısa bir süre hapis yattı. Bu nedenle TRT'deki işinden ayrılmak zorunda kaldı. Daha sonra sıkıyönetim mahkemesince ikinci kez tutuklanıp Adana'da Yıldırım Bölge'ye gönderildi.

1956'da Özdemir Nutku ile, 1965'te Başar Sabuncu ile evlendi. Üçüncü eşi Mümtaz Soysal ile cezaevindeyken tanışıp evlendi. Bazı yazıları "Nutku" ve "Sabuncu" soyadlarıyla yayımlandı. 1975'in sonbaharında kanser teşhisi konan Sevgi Soysal, 22 Kasım 1976 tarihinde yaşama veda etti.

1968'de yayımlanan, teyzesinin birbiriyle bağlantılı öykülerini anlattığı *Tante Rosa*, Türkçe edebiyatta feminist yazının önemli kitaplarından biridir. Sevgi Soysal'ın ilk romanı ise 1970'te yayımlanan *Yürümek*'tir. Kadınlık ve erkekliğin toplum tarafından nasıl biçimlendiğini ele alan bu romanı, 1970'de TRT Sanat Ödülleri Yarışması'nda Başarı Ödülü aldı. *Yenişehir'de Bir Öğle Vakti* romanıyla 1974 Orhan Kemal Roman Armağanı'nı kazandı.

Yapıtları

Roman: *Yürümek* (1970), *Yenişehir'de Bir Öğle Vakti* (1974), *Şafak* (1976), *Hoş Geldin Ölüm* (yarım kalan romanı, 1980).

Öykü: *Tutkulu Perçem* (1962), *Tante Rosa* (1968), *Barış Adli Çocuk* (1976).

Anı: *Yıldırım Bölge Kadınlar Koşuşu* (1976).

Gazete yazıları: *Bakmak* (1977).

Yapıtları

Öykü: *Yanık Saraylar* (1965), *Afrika Dansı* (1982), *Palyaço Ruşen* (1993).

Roman: *Ford Mach 1* (haz. Nilüfer Güngörmüş, 1993).

Oyun: *Sahibinin Sesi* (1982), *Everest My Lord* (*İşte Baş, İşte Gövde, İşte Kanatlar*) (1984).

Mektup, anı: *Mach I'dan Mektuplar* (1990), *Beni Deliler Anlar* (2009).

Sevim Burak

(29 Haziran 1931 - 31 Aralık 1983)

26 Haziran 1931'de İstanbul, Ortaköy'de doğan Sevim Burak'ın babası gemi kaptanı, annesi Bulgaristan göçmeni Yahudi asıllı bir ailenin kızıdır. Annesinin kökeni, Türkçe konuşurken yaşadığı zorluklar ve azınlık oluşu, Burak'ın edebiyatının şekillenmesinde önemli rol oynamıştır.

İlkokula babasının mesleği nedeniyle Çanakkale'de başlayıp, Kuzguncuk'ta bitiren Sevim Burak, ortaokulu Alman Lisesi'nde okudu. Çoğunlukla oyun ve öyküleriyle bilinen Sevim Burak, yaşamının ilk dönemlerinde mankenlik ve terzilik de yaptı.

İlk öykü kitabı *Yanık Saraylar* 1965 yılında yayımlandı. Minör Edebiyat'ın önemli temsilcilerinden olan Sevim Burak, kadınlığı, kadınlığın getirdiği eşitsizlikleri ve azınlık olmayı anlattığı yapıtlarında şiirsel bir dil ve bilinç akışı tekniğini kullanmıştır. Küçük kağıt parçalarına yazarak perdelere iğnelediği metin parçalarını bir araya getirerek kurguladığı metinlerinde kendine özgü bir ses ve dil oluşturmayı amaçlamıştır.

31 Aralık 1983'te uzun yıllar tedavi gördüğü kalp hastalığı nedeniyle hayatını kaybetti.

Yapıtları

Roman: *Kara Kitap* (1921), *Ne Bir Ses Ne Bir Nefes* (1923), *Hiçbiri* (1923), *Ahmed Ferdi* (1923), *Behire'nin Talibleri* (1923), *Fatma'nın Günahı* (1924), *Ben mi?* (1924), *Buhran Gecesi* (1924), *Gönül Gibi* (1928), *Emine* (1931), *Çılgın Gibi* (1934), *Hiç* (1939), *Yalının Gölgesi* (1958), *Fosforlu Cevriye* (1968), *Ankara Mahpusu* (1968, ilk olarak 1957'de Paris'te Fransızca).

İnceleme: *Niçin Sovyetler Birliğinin Dostuyum?* (1944).

Suat Derviş

(1905 - 23 Temmuz 1972)

Gazeteci ve yazar Suat Derviş, 1905 yılında Moda'da dünyaya geldi. Yazarın adı, Hatice Suat olarak konuldu, ama daha sonrasında "Suat" erkek adı olduğu gerekçesiyle resmi kayıtlarda adı "Hatice Saadet" olarak geçti. Varlıklı bir ailede büyüyen yazarın ablası Osmanlı Telefon İdaresi'nde çalışmaya başlayan ilk kadınlardan Hamiyet Hanım'dır.

Çocukluğunda Almanca ve Fransızca dersleri aldı ve yazmayı her zaman çok sevdi. İlk şiiri olan "Hezeyan" adlı mensur şiiri henüz 15 yaşındayken yayımlandı. Yazıları birçok dergi ve gazetelerde yayımlandı. Derviş'in ilk romanı *Kara Kitap* (1921), Türkçe edebiyat için gotik özellikler barındıran ilk roman olarak değerlendirilir. 1926 yılında çalıştığı *İkdam* gazetesinde Türkiye tarihinde ilk defa kadın sayfası hazırladı. 1930'lardan sonra daha çok toplumsal konuları ele aldı. Sık sık adaletten söz eden, dünyayı o dönem etkisi altına alan faşizm üzerine yazılar yazdı. Bunun neticesinde de gerçekçi edebiyatı yapıtlarına yansıtmaya başladı. Hayata dair gözlemllediği toplumsal ve sınıfsal mücadeleleri yapıtlarına konu etti. 1944'ten sonra bir süre Paris'te yaşadı. Yine ablasının desteğiyle daha önceden yazdığı *Çılgın Gibi* (*Les Ombres du Yalı*) adlı romanı Fransızcaya çevrildi ve Fransa'da basıldı. Fransa'nın önde gelen dergilerinde yazıları yayımlandı. *Le Prisonnier d'Ankara* (*Ankara Mahpusu*) adlı romanı büyük ilgi gördü. 1961 yılında Türkiye'ye döndü. 1968 yılında eşini, 1970 yılında ise ablasını kaybetmesi onu derinden etkiledi. 1972 yılında Kasımpaşa Askeri Deniz Hastanesi'nde hayata gözlerini yumdu.

Demokratik Devrim Derneği'nin düzenlediği bir toplantıda Suat Derviş "Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Reşat Fuat Baraner'in eşi" olarak tanıtılır. Fakat Suat Derviş, bu tanımı kabul etmez ve hemen ayağa kalkıp "Hayır!" der, "Ben yazar Suat Derviş'im, kimsenin karısı olarak yad edilmem" (Komut, 2017).

Yapıtları

Öykü: *Eski Bahçe* (1978), *Eski Bahçe – Eski Sevgi* (1987).

Roman: *Çocukluğun Soğuk Geceleri* (1980).

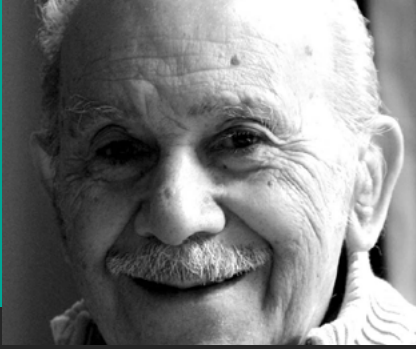
Anlatı: *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (*Auf den Spuren eines Selbstmords* adıyla önce Almanca yayımlandı, 1982; Türkçesi 1984).

Senaryo: *Zaman Dışı Yaşam* (2000).

Tezer Özlü

(10 Eylül 1942 - 18 Şubat 1986)

Türkiye'deki bireysel ve toplumsal travmaları edebiyatımızda en sahici biçimde ele alan yazarlardan Tezer Özlü, 1942 yılında Simav'da doğdu. Çocukluğundan itibaren yaşadığı her olayı aile kurumunun içinden süzerek ortaya koyduğu eleştirel üslupla yazınsal yönelimini belirledi. Bu yönelimin en somut göstergesi *Çocukluğun Soğuk Geceleri* (1980) adlı ilk romanıdır. Onu Almanca yazdığı, hayranlık ve büyük bir edebî yakınlık duyduğu Svevo, Kafka ve Pavese'nin izindeki *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (1984) kitabı izledi. Tezer Özlü yaşamı boyunca toplumsal baskıdan azade bireysel kültürün ön plana çıkarıldığı bir varoluş arzuladı. Bu uğurda Türkçe edebiyatta kadın kimliğinin görünür olmasına ciddi bir katkı sundu. Almanca ve Türkçe üzerinden geliştirdiği çok kültürlü yazarlık hayatı tedavisi için gittiği Zürih'te sona erdi.

Yapıtları

Roman: *Bir Gün Tek Başına* (1974), *Mavi Karanlık* (1983), *Yeşilçam Dedikleri Türkiye* (1986), *Tek Kişilik Ölüm* (1990), *Güven* (2 cilt, 1999), *Kayıp Romanlar* (2004), *Yalancı Tanıklar Kahvesi* (2009) ve *Bitti Bitti Bitmedi* (2014).

Şiir: *Eski Şiirler, Yeni Türküler* (1979).

Senaryo: *Üç Film Birden* (1979), *Eski Filmler* (1985).

Düzyazı: *Bu Gemi Nereye* (1985), *Ölmedikçe* (1999), *Komünist* (anı, 2001), *Tüm Yazıları, Konuşmaları* (2001).

Oyun: *İ41. Basamak* (1971), *Bu Ölü Kalkacak* (1976), *Dallar Yeşil Olmalı* (1985).

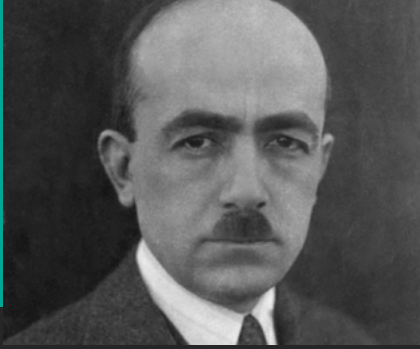
Vedat Türkali

(13 Mayıs 1919 - 29 Ağustos 2016)

13 Mayıs 1919 yılında Samsun'da doğan yazarın asıl adı Abdülkadir Pirhasan'dır. Ortaöğrenimini Samsun'da, yükseköğrenimini 1942 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı. Maltepe ve Kuleli Askerî Liselerinde edebiyat öğretmenliği yaptı. 1951 yılında siyasal eylemlerde bulunmakla suçlanarak tutuklandı, askeri mahkeme tarafından dokuz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Yedi yıl sonra koşullu olarak serbest bırakıldı. Rıfat Ilgaz'la birlikte Gar Yayınları'nı kurdu. Sinema alanına da yöneldi, senaryo yazarlığının yanı sıra film yönetmenliği de yaptı. Vedat Türkali 29 Ağustos 2016'da yaşamını kaybetti.

Dolandırıcılar Şahı, Otobüs Yolcuları, Üç Tekerlekli Bisiklet, Şehirdeki Yabancı, Karanlıkta Uyananlar, Bedrana, Kara Çarşafly Gelin'in senaryolarını yazdı; *Sokakta Kan Vardı, Korkusuz Aşıklar* ve *Kopuk* filmlerinin ise hem senaryolarını yazdı hem de yönetmenliğini yaptı.

Vedat Türkali, *Dallar Yeşil Olmalı* ile 1970 TRT Sanat Ödülleri Yarışması Başarı Ödülü'nü, *Bir Gün Tek Başına* ile 1974 Milliyet Yayınları Roman Yarışması (birincilik) ve 1976 Orhan Kemal Roman Armağanı'nı, *Karanlıkta Uyuyanlar* ile 1965, "Kara Çarşafly Gelin" ile 1977 Antalya Film Festivali'nde En İyi Senaryo Ödülleri, "Badrana" ve "Güneşli Bataklık" senaryoları ile Carlovsky Film Şenliği'nde Cidalc ve İşçi Sendikaları Özel Ödülü'nü aldı.

Yapıtları

Roman: *Kiralık Konak* (1922), *Nur Baba* (1922), *Hüküm Gecesi* (1927), *Sodom ve Gomore* (1928), *Yaban* (1932), *Ankara* (1934), *Bir Sürgün* (1937), *Panorama I* (1953), *Panorama II* (1954), *Hep O Şarkı* (1956).

Öykü: *Bir Serencam* (1913), *Rahmet* (1922), *Millî Savaş Hikâyeleri* (1947).

Düzyazı şiir: *Erenlerin Bağından* (1922), *Okun Ucundan* (1940).

Tiyatro: *Tiyatro Eserleri* (Nirvana, 1909; Veda, 1909; Sağanak, 1929; Mağara, 1934; toplu kitabın 2. basımı 1991).

Anı: *Zoraki Diplomat* (1955), *Anamın Kitabı* (1957), *Vatan Yolunda: Millî Mücadele Hatıraları* (1958), *Politikada 45 Yıl* (1968), *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları* (1969).

Mektup: *Yakup Kadri'den Hasan Âli Yücel'e Mektuplar* (1996).

Monografi: *Ahmet Haşim* (1934), *Atatürk* (1946).

Makale: *İzmir'den Bursa'ya* (H. Edip, F. Rıfki ve M. Asım ile birlikte, 1922), *Kadınlık ve Kadınlarımız* (1923), *Seçme Yazılar* (F. Rıfki ve R. Eşref ile birlikte, 1928), *Ergenekon, I, II* (1929), *Alp Dağlarından ve Miss Chalfin'in Albümünden* (1942).

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

(1889 - 13 Aralık 1974)

Fecr-i Ati ve Cumhuriyet dönemi edebiyatçılarından. 1889 yılında Kahire'de doğan Yakup Kadri, altı yaşındayken ailesiyle birlikte asıl memleketi Manisa'ya geldi. İlköğrenimini Manisa'da Feyziye İptidai Mektebi'nde aldı, rüştiye'yi de yine Manisa'da bitirdi. Yakup Kadri, babasının ani ölümü üzerine ailesiyle beraber tekrar Mısır'a dönmek zorunda kaldı. 1906'da İskenderiye'de Fransızca öğretim veren Frer'ler Mektebi'ne kaydoldu. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra, 1908'de İstanbul'a dönen Yakup Kadri, Hukuk Mektebi'ne başladı. 1921'de Mustafa Kemal'in daveti üzerine Ankara'ya gitti ve millî mücadeleyi destekledi. Cumhuriyetin ilanından sonra iki dönem milletvekilliği yaptı.

1932'de Şevket Süreyya (Aydemir), Burhan Asaf (Belge), İsmail Hüsrev (Tökin) ve Vedat Nedim (Tör) ile birlikte *Kadro* dergisini çıkarmaya başladı. Daha sonra Tiran, Prag, Lahey, Bern ve Tahran elçiliklerinde görevlendirildi. 1961-1965 yılları arasında Manisa milletvekilliği yaptı. 1962'de Atatürk ilkelerine ters düşüldüğünü ileri sürerek CHP'den ayrıldı. 13 Aralık 1974 tarihinde Ankara'da öldü.

Yapıtları

Roman: *Aylak Adam* (1959), *Anayurt Otel* (1973), *Canistan* (yarım kalan romanı, 2000).

Öykü: *Bodur Minareden Öte* (1960; sonraki baskısı *Eylemci* adıyla yayımlandı).

Tiyatro: *Çıkış Gecesi* (1947).

Çocuk kitabı: *Ekmek Elden Süt Memeden* (1981).

Yusuf Atılgan

[27 Haziran 1921 - 9 Ekim 1989]

Yusuf Atılgan, 1921 yılında Manisa'da doğdu. On yaşına kadar Hacırhmanlı köyünde yaşadı. 1939'da Balıkesir Lisesi'ni bitirdi. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne başladı. Üniversitenin ikinci yılında babasının eğitimi için artık para gönderemeyeceğini söylemesi üzerine Atılgan, "askeriye"ye başvurdu. 1944 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra Akşehir'deki Maltepe Askerî Lisesi'ne öğretmen olarak atandı. Birkaç ay sonra öğrencilik yıllarındaki politik faaliyetlerinden dolayı soruşturma geçirdi ve uzun bir süre gözaltında kaldı. Mahkeme sonunda altı ay hapis cezasına çarptırıldı. 25 Ocak 1946 tarihinde serbest bırakıldı. Fakat öğretmenlik hakkı elinden alındı. Hapisten çıkar çıkmaz köyüne geri döndü ve çiftçilik yapmaya başladı.

1955'te farklı adlarla *Tercüman* gazetesinin açtığı öykü yarışmasına katıldı. Nevzat Çorum adıyla gönderdiği "Evdeki" adlı öyküsü birinci, Ziya Atılgan adıyla gönderdiği "Kümesin Ötesi" adlı öyküsü yedinci oldu. *Cumhuriyet* gazetesinin düzenlediği Yunus Nadi Roman Yarışması'na 1958'de *Aylak Adam* romanını kendi adıyla gönderdi ve ikinci oldu. 1973'te *Anayurt Otel* romanı yayımlandı ve bu yapıt, edebiyat dünyasında büyük yankı uyandırdı.

İstanbul'da farklı yayınevlerinde redaktör, danışman ve çevirmen olarak çalıştı. Ken Baynes'in *Toplumda Sanat* adlı kitabını dilimize kazandırdı. 1981'de iki masaldan oluşan *Ekmek Elden Süt Memeden* adlı çocuk kitabı yayımlandı. Üzerinde çalıştığı romanı *Canistan*'ı bitiremeden 9 Ekim 1989 tarihinde kalp krizi geçirerek Moda'daki evinde öldü.